

EG-mededingingsrecht sterk gewijzigd

Marco Slotboom en Annemarie ter Heegde¹

Per 1 mei jl. is het Europese mededingingsrecht op drie gebieden drastisch herzien. De regels voor toepassing van het EG-mededingingsrecht zijn veranderd,² een nieuwe concentratiecontrole-verordening is in werking getreden en er zijn nieuwe regels over de toepassing van het mededingingsrecht op octrooi-, know-how- en andere licenties van kracht geworden.

Tot 1 mei jl. kon een onderneming bij een overeenkomst die in strijd was met het Europese kartelverbod van art. 81, lid 1, EG de mogelijke gevolgen van deze inbreuk (boete, nietigheid en schadevergoeding) op twee manieren voorkomen. De overeenkomst diende te voldoen aan de voorwaarden van een groepsvrijstelling, of moest worden aangemeld bij de Europese Commissie voor een individuele ontheffing. Dit systeem heeft nooit goed gewerkt; de Europese Commissie ontving honderden ontheffingsverzoeken per jaar, maar kon er slechts minder dan tien behandelen. Door Verordening 1/2003³ hebben nu de ontheffingsvoorwaarden van art. 81, lid 3, EG rechtstreekse werking. Ondernemingen moeten zelf vaststellen of een mededingingsbeperkende overeenkomst eraan voldoet. In geval van een geschil kunnen de Europese Commissie, de nationale mededingingsautoriteiten en/of de nationale rechters toetsen of de zelfinschatting juist was. Het Nederlandse mededingingsrecht, dat een vergelijkbaar aanmeldingssysteem heeft, wordt aan de Europese wijzigingen aangepast. Het wetsvoorstel daartoe is inmiddels aangenomen.⁴ Ook in het Nederlandse mededingingsrecht krijgen de ontheffingsvoorwaarden rechtstreekse werking.

Door de nieuwe Verordening 1/2003 worden ook de onderzoeksbevoegdheden van de Europese Commissie uitgebreid. De Commissie kan nu bijvoorbeeld ook in privé-woningen van bestuurders of werknemers onderzoek doen. In richtsnoeren die bij de Verordening 1/2003 zijn gepubliceerd, heeft de Europese Commissie bovendien uiteengezet wanneer een overeen-

komst een gevolg heeft voor de handel tussen de Lidstaten. Deze vraag is per 1 mei jl. van groot belang geworden: heeft een overeenkomst een effect op de handel tussen de Lidstaten, dan zijn nationale rechters en nationale mededingingsautoriteiten, indien zij het nationaal mededingingsrecht toepassen, ook verplicht het Europese mededingingsrecht toe te passen.

CONCENTRATIECONTROLE EN LICENTIES

Op het gebied van concentratiecontrole is de belangrijkste verandering per 1 mei:⁵ de nieuwe test voor de beoordeling van concentraties. Vooreen werd onderzocht of de concentratie een machtspositie in het leven riep of versterkte die de daadwerkelijke mededinging op de gemeenschappelijke markt of een wezenlijk deel daarvan aanzienlijk zou kunnen belemmeren. De test is nu of de concentratie de werkelijke mededinging in de gemeenschappelijke markt of een wezenlijk deel ervan aanzienlijk kan belemme-

ren, met name doordat zij een machtspositie in het leven roept of versterkt. De nieuwe test is ruimer, economischer en sluit aan bij het Amerikaanse mededingingsrecht. Behalve deze inhoudelijke test zijn ook de procedureregels aanzienlijk gewijzigd.

Per 1 mei jl. is er ten slotte ook een nieuwe groepsvrijstelling in werking getreden die van toepassing is op octrooi-, know-how- en andere licenties.⁶ Al deze licenties die beneden de in de groepsvrijstelling genoemde marktaandeeldrempels vallen en die geen in de groepsvrijstelling genoemde verboden bepalingen bevatten, zijn vrijgesteld van het kartelverbod van art. 81, lid 1, EG. Verboden bepalingen zijn onder andere prijsbinding en de meeste vormen van markt- en klantenverdeling tussen concurrenten. De nieuwe groepsvrijstelling is flexibeler dan haar voorgangster, maar is wel gebaseerd op (lage) marktaandelen. Op innovatieve markten kan het moeilijk zijn om marktaandelen precies te

VERVOLG OP PAGINA 519

